

Olja og marknatræta

Oddagrein

NAKAD er gjørt burtur úr olju- og marknamálinum nú undan samráðingunum við donsku stjórnina. Ein feroyskur eygleiðari segði við SvF í vikuni, at uttan íva fara danir at taka upp spurningin um møguligar komandi oljuinntøk og oljuvirksemi við Føroyar undir samráðingunum týsdagin. Um somu tíð ger danska blaðið Politiken nógv burtur úr, at danska stjórnin ætlaði at taka undirgrundina aftur frá feroysingum stutt eftir, at hon varð komin á feroyskar hendur. Hetta hevur verið frammi áður, men tað er greitt, at hetta er gott „stoff“ nú beint undan samráðingunum týsdagin.

TAD er greitt, at danska stjórnin vil gera alt fyri at stuðla dónskum vinnulivi, ikki minst í sambandi við eina komandi feroyska oljuvinnu. Men eftir okkara tykki er umráðandi ikki at lata danir sleppa at gera hetta til nakran kardinalspurning, tí vit vita jú ikki, um nøkur olja er til. Hinvegin eiga vit eisini at vera ómetaliga varin við ikki at favorisera donsk virki fram um onnur, nú tað er so umráðandi at hava eina fria kapping, sum skal hava til endamála at skapa mest møguligan áhuga fyri økinum. Í tann mun tað ber til og tað er rimuligt og rætt eigur danska vinnuliv sjálvandi at vera við í menningini av eini feroyskari oljuvinnu, men her er talan um eina knivsarpa javnvág, tí vit mugu ikki favorisera danskar fyrirkøtur so nógv, at fyrirkøtur í øðrum londum, ið eru bæði kappingarførar og hava betri førleika, verða skugvaðar til viks. Tað er í ein stór uppgáva hjá okkara samráðingarfólkum ikki at leypa fram av.

HIN spurningurin, sum møguleiga kemur upp at venda undir samráðingunum ella í korridorunum aftaná er marknatrætan við bretar. Spurningurin er hvørji áhugamál danir hava í hesum máli. Eru teir líkasælir ella hava teir sínar tankar um, hvussu hetta málið eigur at loysast og í hvussu stóran mun hugsa teir sum partur av einum ríkisfelagsskapi ella sum partur av einum størri felagsskapi sum er ES? Eru danir teir røttu til at draga upp hetta málið ella eiga vit sjálvir at greiða tað uttan danska hjálp ella upplegging?

NÚ bretar ikki vilja góðkenna fiskamarkið sum undirgrundarmark kundi verið spurt, hvat í liggur aftanfyrir. Er tað bara vanlig jura og stórlandapolitikkur ella eru tað milliárdimar, sum her banka uppá? Sjálvandi er hetta ein spurningur um pengar. Men nú londini samráðast kundi verið spurt, hvussu tey eru fyri vitanarlaga! Kann tað vera so, at bretska stjórnin í veruleikanum VEIT nógv meira um økið, sum hon ger krav uppá enn vit feroysingar?

SOSIALURIN reisti henda spurningin fyri fleiri árum síðani. Vit spurdu táverandi bretska samráðingarleiðaran, um ikki bretska stjórnin hevði vitan um undirgrundina, sum feroysingar ikki høvdu, og harvið sat í eini nógv betri samráðingastøðu! Svarið varð, at bretar høvdu ikki nakra serstaka vitan um umstríddu økini, sum feroysingar ikki eisini høvdu. Politikkurinn hjá landsstýrinum hevur hann verið, at fyrireikingarnar til eina komandi oljuleitng skulu kosta feroyska samfelagnum minst møguligt. Ívs. af vit hava neyvan brúkt stórvægis av pengum uppá at keypa og tulka seismisk tilfar frá tí Hvíta økinum heilt uppat designeringini feroysku megin fiskamarkið. Er tað so, merkir tað, at feroyskir myndugleikar í dag vita lítið og einki um møguligar forvitnisligar strukturar, sum liggja upp at tí umstríddu økinum á feroyska landgrunninum.

UM somu tíð kunnu vit ímynda okkum, at bretska stjórnin kanska hevur brúkt milliúnir av pundum fyri at keypa upp og tulka seismisk tilfar frá nettup hesum økinum - fyri harvið at hava hollari vitan um møguleikarnar at finna olju. Er tað so, at bretska stjórnin situr inni við upplýsingum um Hvíta økið og inn at feroyskum øki, sum vit ikki hava, so er greitt, at talan er um tveir samráðingapartar, sum ikki eru á jøvnum fœti. Er tað ov langt úti at spyrja, um bretar í veruleikanum hava fatur á stórum og lovandi struktúrum í tí Hvíta økinum og sum helst ganga víðari inn á feroyskt øki, og sum bretar í dag nettup gera krav uppá?

Hetta vit her vísa á er eitt tankaeksperiment, sum ein tó eigur at geva gætur. Vit kunnu sjálvandi eisini venda hesum og siga, at bretar vita líka lítið sum vit og tí ikki hava nakad serstakt „vitanar-trumf Kort“ í bakhondini. Men rætt er at reisa slíkar spurningar og halda vit tað vera rætt at gera tað, nú útlið eru til, at samráðingar aftur verða millum londini.

Sosialurin

Sjónarmið

Ítøkiligt grundarlag ella sovorðið tú billar tær inn!

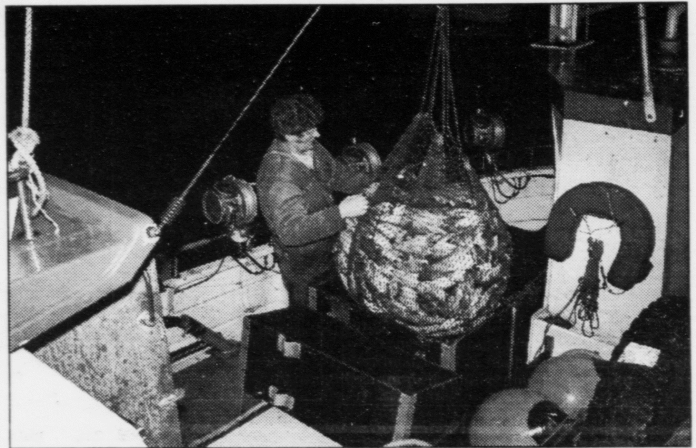
Hetta er munurin millum tað ørkusleysa orðaskiftið, sum er millum fiskifrøðingar og vinnulívsfólk, tá tjakast verður um stovnsmetingar og gjørdar verða stovnstilráðingar.

Tað kann sigast soleiðis: Skulu vit lata stovnsnar upp í hendurnar á ørvit-isfiskum: »Prestum, munkum og øðrum heimagjørdum sekterist-um, ið trúgva meira uppá at biðja heldur enn á at friða«?

Var tað ikki júst tað sum gjørt varð í New Foundlandi? - Og var tað ikki júst tað, sum endaði við, at umleið 30.000 fólk gjørdust arbeiðsleys frá einum degi til annan? Var tað ikki júst tí, at avstandurin millum fiskifrøðingar og statsmyndugleikarnar øðrumegin, var so nógv størri, enn avstandurin millum myndugleikarnar og vinnulívsins ørgrynnu av lobbyistum hinumegin? - Var tað ikki nettup av hesum ávum, at tað nú er so eiðasort á hesum leið-um, ið roknaðar vóru fyri at verða heimsins so avgjørt ríkasta til fisk nakrastaðir nakrantíð!

Annars var hetta bert ætlað, sum eitt lítið íkast um fiskivinnu í allari almindugleigheit...! - eitt lítið gleps.

Av myndini, sum blaðið hevur brúkt, sum illustratión til hesa grein um fiskifrøðingar og vinnulívsfólk, sæst hvussu lítið at sær komnir, hesir menn (á myndini) eru, sum arbeiða fiskin: Í

snotuligum fiskakøssum av rímliga hóskandi stóð siggja vit, at fiskimenn hava gjørt sær ómak at leggja fiskin nett og vakurt í kassarnar - júst so, sum ein útlendskur keypari kundi ynskt sær at fingið henda fisk. (Ella eitthvørt feroyskt virki - um virkið bert tók sær dirvi til og fekk upp í lag, at seta eitt tilfíkt ynski fram).

Men so siggja vit (á myndini) ta vitanina, okkum væntar og okkara skortandi tilvit - í felag - halda áfram at gera negativt um seg (hetta, sum síðan 1965 og enn í dag, hevur kostað og kostar okkum alt: Fiskurin, ið

áður lá soleiðis, sum tann útlendski keyparin kundi hugsast at hava biðið um at fáa hann, hesin sami fiskur, fer nú í leysari luft, »hultur um bultur« niður í størri kør!! - Ein sera effektivur máti, má tað sigast at verða, var málið í sjálvum sær at minkað virðið á landaða fiskinum við okkurt um einari helvt so skjótt sum gjørligt).

Hvørt fiskifrøðingar (eisini) skulu lastast fyri hetta, veit eg ikki. Men sigast kann, at tað hevði tíðunt verið stórt hjálp, um fiskifrøðingar, embætisfólk, lakeiðar og annað gott fólk, ikki kendu seg so hótt í teirra

starvi, at tey høvdu torað at luttikið í tjakinum um, hvussu fiskur skal hagerðast til tess at geva sum frægast av peningi.

Tá vit nú í hesum føri hava eina mynd av einari process, er tað vert at peika á og strika undir, hvat tað er, myndin ber okkum boð um: Tað ber í øllum førum ikki til at rópa upp um daggamlan fisk - eftir at fiskurin er komin í kárið at liggja...! Tí komin úr aftur karinum er virðið fallið við okkurt um einari helvt.

Tað er hetta henda myndin er eitt talandi dømi um.

jsmith

8 dagar eftir

KONSERT

Í NORÐURLANDA-
HÚSINUM

Fríggjakv. 12. juni kl. 20.00

Atgongumerki fáast í forsølu
í Norðurlandahúsinum,
á Kunningarstovuni í Havn
og í Kiosk VÁR í Runavík

MOIRAE